

ΟΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ – Φύλλο Εργασίας

1. Αφού διαβάσεις με προσοχή το παράθεμα που ακολουθεί, να σημειώσεις τα τέσσερα αίτια που έσπρωξαν τους Ευρωπαίους στις γεωγραφικές ανακαλύψεις.

Θαλασσοπόροι και τυχοδιώκτες ρίχνονται τότε [στο δεύτερο μισό του 15ου αιώνα] στην ανακάλυψη άγνωστων τόπων. Οι λόγοι που τους σπρώχνουν να φύγουν είναι πολλοί. Οι διηγήσεις για χώρες που ξεχειλίζουν από χρυσάφι και σπάνια προϊόντα (μπαχαρικά, αρώματα, ζάχαρη και πολύτιμα υφάσματα) έχουν ξυπνήσει την όρεξη για κέρδος και το εμπορικό ενδιαφέρον. Η φιλοδοξία σπρώχνει τα νέα κράτη – ιδιαίτερα αυτά της Ιβηρικής Χερσονήσου [...] – να επεκτείνουν την εξουσία τους σε νέα εδάφη και να βρουν ενδεχομένους συμμάχους για να πολεμήσουν το μουσουλμανικό κόσμο. [...] Η Εκκλησία ελπίζει, από την πλευρά της, στο θρησκευτικό προσηλυτισμό των λαών της Αφρικής και της Ασίας. Τέλος ο πολλαπλασιασμός των αποστολών προέρχεται εξίσου από την επιθυμία της γνώσης και της επαλήθευσης επιστημονικών θεωριών ή μυθικών διηγήσεων.

Serge Berstein - Pierre Milza, *Από τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία στα ευρωπαϊκά κράτη*

5ος – 18ος αιώνας, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 1997, 284 – 285.

1.
2.
3.
4.

2. ✍ Αφού διαβάσεις το παράθεμα που ακολουθεί να σημειώσεις τις σημαντικότερες αποικιακές δυνάμεις κατά το 15ο αιώνα.

Οι Πορτογάλοι εκμεταλλεύτηκαν ταχύτερα από τους Ισπανούς τις εμπορικές ευκαιρίες που παρουσιάστηκαν στις νέες χώρες της Αφρικής και της Ασίας και εγκαθίδρυσαν μία εμπορική αυτοκρατορία που εκτεινόταν ως την Ινδονησία και τις ακτές της Κίνας και προστατευόταν από τις πορτογαλικές κανονιοφόρους. [...] Οι Ισπανοί ακολούθησαν διαφορετική πολιτική επέκτασης από τους Πορτογάλους, οργανώνοντας εκστρατείες για την κατάκτηση εδαφών και τη μόνιμη εγκατάσταση στις χώρες που ανακάλυψαν και υπέταξαν. Για τους Ισπανούς η Αμερική ήταν η χώρα του χρυσού, το μυθικό «El Dorado».

Κώστας Ράπτης, *Γενική ιστορία της Ευρώπης*, τόμος Α, ΕΑΠ,

Πάτρα, 1999, 136 – 137.

✍ Σε τι διέφεραν οι δύο χώρες που πρωταγωνίστησαν στην ευρωπαϊκή εξάπλωση;

✍ Να συμπληρώσεις από το σχολικό βιβλίο (σελίδα 111) τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη που από τα τέλη του 16ου αιώνα συμμετέχουν στον αποικιακό ανταγωνισμό:

3. Αφού διαβάσεις το σχολικό βιβλίο (σελίδα 111), να επισημάνεις τις συνέπειες των ανακαλύψεων για την Ευρώπη και να τις διακρίνεις σε οικονομικές, κοινωνικές και πνευματικές.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Με βάση το παράθεμα και την εικόνα που ακολουθούν, να αναφέρετε πώς συμπεριφέρθηκαν οι Ευρωπαίοι στους ιθαγενείς της Αμερικής και να εξηγήσετε πού οφείλεται αυτή η συμπεριφορά.

Ο ειρηνικός χαρακτήρας των Ινδιάνων και η απάνθρωπη συμπεριφορά των κατακτητών

Ενώ οι Ινδιάνοι είχαν φιλικά αισθήματα, οι Ευρωπαίοι εισέβαλαν στις περιοχές της Αμερικής σαν πεινασμένοι λύκοι. Οι λόγοι για τους οποίους σκοτώθηκαν τόσο πολλοί ιθαγενείς είναι οι εξής: Πρώτο, γιατί οι Ευρωπαίοι που έφτασαν εδώ, είχαν την πεποίθηση ότι, επειδή οι ντόπιοι δεν πίστευαν στη χριστιανική θρησκεία, νομιμοποιούνταν να τους σκοτώνουν ή να τους αιχμαλωτίζουν... Δεύτερο, οι ιθαγενείς αυτοί ήταν οι πιο ήσυχoi και οι πιο ειρηνικοί άνθρωποι του κόσμου, εντελώς άοπλοι. Τρίτο, πρέπει να σημειωθεί ότι η πλειονότητα αυτών που έχουν έρθει εδώ από την Ισπανία είναι ληστές, αποβράσματα της κοινωνίας, συρφετός κακοποιών.

Η αποβίβαση του Χριστόφορου Κολόμβου στις ακτές του Νέου Κόσμου

Με βάση το παράθεμα που ακολουθεί να αναφερθείς στις συνέπειες των ανακαλύψεων για τους λαούς των περιοχών που κατέλαβαν οι Ευρωπαίοι.

Στερημένοι από κάθε δικαίωμα, οι αυτόχθονες της αμερικανικής ηπείρου ήταν κυριολεκτικά δούλοι, οι οποίοι χρησιμοποιούνταν σε κάθε είδους εργασία προς όφελος των Ισπανών: ως αγρεργάτες, μεταλλωρύχοι, οικιακοί υπηρέτες κτλ. Η εξοντωτική εργασία, ο υποσιτισμός και οι λοιμώδεις ασθένειες που μεταδόθηκαν από τους Ευρωπαίους τους αποδεκάτισαν. Στη Νέα Ισπανία υπολογίζεται ότι ο ιθαγενής πληθυσμός από 25 εκατομμύρια το 1519 μειώθηκε σε ένα εκατομμύριο το 1605. Μέσα σε 150 χρόνια μόνο στα ορυχεία του Ποτόσι έχασαν τη ζωή τους περίπου 8 εκατομμύρια ιθαγενείς. Η έλλειψη εργατικών χεριών που προκλήθηκε από τη μείωση του γηγενούς πληθυσμού καλύφθηκε με μαύρους σκλάβους, τους οποίους μετέφεραν Δυτικοευρωπαίοι δουλέμποροι από την Αφρική. Το δουλεμπόριο γνώρισε αλματώδη ανάπτυξη από το 16ο αιώνα, όταν μεταφέρθηκαν περίπου 900.000 μαύροι στη Λατινική Αμερική.

Κώστας Ράπτης, *Γενική ιστορία της Ευρώπης*, τόμος Α, ΕΑΠ, Πάτρα, 1999, 137.